

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 597/2012-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. decembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť G. B., bez štátnej príslušnosti, toho času v Ú. v S., zastúpeného A, s. r. o., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Sžz/6/2012 z 25. októbra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť G. B. **o d m i e t a** pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. novembra 2012 doručená sťažnosť G. B. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 10 Sžz/6/2012 z 25. októbra 2012 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol rozhodnutím Oddelenia hraničnej kontroly Policajného zboru U. z 1. augusta 2012 zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“) a umiestnený v Ú. S. (ďalej len „predmetné zariadenie“). Následne 7. septembra 2012 sťažovateľ požiadal o udelenie azylu na území Slovenskej republiky a k uvedenému uvádza: „... je odo dňa požiadania o udelenie azylu žiadateľom o udelenie azylu na území Slovenskej republiky a ako žiadateľa o udelenie azylu na území Slovenskej republiky ho nebolo možné a nie je možné administratívne vyhostiť z územia Slovenskej republiky.“ Z dôvodu, že aj po požiadaní o udelenie azylu je naďalej internovaný v predmetnom zariadení, sťažovateľ poukázal, že „Podaním zo dňa 22. 10. 2012 podal... žalobu na ochranu pred nezákonným zásahom Ú. S. a žiadal o nariadenie jeho prepustenia... Konanie o jeho žiadosti bolo rozhodnutím Najvyššieho súdu... sp. zn.: 10 Sžz/6/2012 zo dňa 25. 10. 2012 zastavené z dôvodu, že konanie na ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy je konaním o zásahu odlišnom od rozhodnutia, t. j. sťažovateľ sa podľa právneho názoru Najvyššieho súdu... nemal domáhať ochrany podľa § 250v zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, ale podľa § 247 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, t. j. Najvyšší súd... dospel k záveru, že zásah do práv sťažovateľa pochádza z rozhodnutia Oddelenia hraničnej kontroly PZ U. č. p.: PP2-HCP-SO15-P-12/2012 zo dňa 1. 8. 2012 o zaistení sťažovateľa a nie z porušenia povinnosti Ú. S. prepustiť zaisteného cudzinca na základe zániku účelu zaistenia.“

3. Sťažovateľ k vyslovenému právnenému názoru najvyššieho súdu uviedol: „... nezákonnosť obmedzenia osobnej slobody... nebola spôsobená rozhodnutím o zaistení..., ale porušením povinnosti Ú. S. postupovať podľa § 90 ods. 2 písm. b) bod 1 a písm. d) zákona o pobyte cudzincov, t. j. prepustiť bez zbytočného odkladu zaisteného štátneho príslušníka tretej krajiny, ak zanikol účel zaistenia a povinnosti skúmať po celý čas zaistenia, či trvá jeho účel. Nezákonný zásah do práv sťažovateľa nebol spôsobený rozhodnutím o jeho zaistení, ani v dôsledku rozhodnutia o zaistení, ale v dôsledku porušenia povinnosti príslušného orgánu konať podľa § 90 zákona o pobyte cudzincov.“ V ďalšom poukazuje na príslušné zákonné ustanovenia zákona o pobyte cudzincov, ku ktorým dôvodí:

„Samotný zákon o pobyte cudzincov predpokladá v § 90 ods. 2 písm. b) viacero dôvodov na prepustenie zaisteného štátneho príslušníka tretej krajiny zo zaistenia Ú. S. Okrem prepustenia na základe právoplatného rozhodnutia súdu predpokladá aj prepustenie v prípade, ak zanikol účel zaistenia. Účel zaistenia pritom môže zaniknúť kedykoľvek v priebehu zaistenia, t. j. aj vtedy, ak uplynula lehota na podanie riadnych opravných prostriedkov proti rozhodnutiu o zaistení.“ V nadväznosti na uvedenú argumentáciu mal najvyšší súd podľa názoru sťažovateľa pristúpiť k prieskumu dôvodnosti jeho ďalšieho obmedzenia osobnej slobody na podklade podaného návrhu, a nie konanie zastaviť s poukázaním na využitie iného/ďalšieho účinného prostriedku nápravy, ktorým je/bolo možné sa účinne brániť. Podľa názoru sťažovateľa: „Podanie žaloby na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia v danom prípade za daných okolností neprichádza do úvahy. Jediným zákonným prostriedkom, na základe ktorého môže sťažovateľ uplatniť právo na periodickú kontrolu zákonnosti ďalšieho pozbavenia osobnej slobody, je žaloba na ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy. Žiaden iný prostriedok sťažovateľ na uplatnenie svojho Dohovorom garantovaného práva v zmysle slovenského právneho poriadku k dispozícii nemá.“

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Najvyšší súd... v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Sžz/6/2012 porušil právo G. B. na preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody a nariadenia prepustenia, ak je pozbavenie osobnej slobody nezákonné podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru...“

2. Najvyšší súd... rozhodnutím zn. 10 Sžz/6/2012 a Ú. S. porušil právo G. B. na slobodu podľa článku 5 ods. 1 Dohovoru...“

3. G. B. priznáva primerané finančné zadosťučinenie za porušenie článku 5 ods. 4 Dohovoru... v sume 20 000 EUR (slovom dvadsaťtisíc eur), ktoré je Najvyšší súd... povinný vyplatiť...“

4. G. B. priznáva primerané finančné zadosťučinenie za porušenie článku 5 ods. 1 Dohovoru... v sume 20 000 EUR (slovom dvadsaťtisíc eur), ktoré sú Najvyšší súd Slovenskej republiky a Ú. S. povinné vyplatiť...“

5. Najvyšší súd... a Ú. S. sú povinné uhradiť sťažovateľovi trovy konania...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom. Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania.

8. Ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané

na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

9. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhovaného dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca. Podľa § 20 ods. 2 k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom... V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

10. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ prostredníctvom kvalifikovaného zástupcu, ktorý koncipoval aj samotnú sťažnosť podanú ústavnému súdu, s návrhom nedoručil splnomocnenie, ktoré oprávňuje, resp. z ktorého je zrejmé, že právny zástupca sťažovateľa má oprávnenie na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, pričom predloženie splnomocnenia je povinnou prílohou sťažnosti podanej ústavnému súdu, ako to vyplýva z § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. V súvislosti s uvedeným nedostatkom ústavný súd pripomína, že tento nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). Ústavný súd v tejto súvislosti už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto

povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“ Aj v súvislosti s tým naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

12. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažnosť vykazuje taký nedostatok náležitostí predpísaných zákonom, že nie je možné preskúmať splnenie hoci len procesných podmienok konania pred ústavným súdom, a preto ju z uvedeného dôvodu odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2012